

2025-03-24

Sjöfartsverket
601 78 Norrköping

sjofartsverket@sjofartsverket.se

SjFv Dnr: diarienummer 25-
00133 e
Dnr: SH 2024/488

Yttrande över Remiss av Sjöfartsverkets föreskrift om ändring av SJÖFS 2024:2 om tillhandahållande av lots, lotsbeställning, tilldelning av lots och lotsavgifter

Stockholms Hamnar, nedan kallat Bolaget, har bjudits in av Sjöfartsverket att inkomma med synpunkter i ovan rubricerade remiss med förslag till nya avgiftsföreskrifter avseende farleds- och lotsavgifter samt tillhörande konsekvensutredningar.

Föreskriften föreslås börja gälla den 1 juli 2025.

Sjöfartsverkets förslag till ny föreskrift innehåller enligt remissen i korthet följande:

Förslagen i Sjöfartsverkets föreskrift från juli 2025 innebär en höjning av lotsavgifterna med 10 % från den 1 juli 2025. Orsaken är ökade kostnader och ett ekonomiskt underskott inom myndigheten. Justeringar föreslås också i reglerna kring lotsning, beställning, avgifter och kontaktvägar för lotsbeställning. Höjningen påverkar berörda rederier olika beroende på lotsningssträckor och fartygsstorlek.

Remissen syftar till att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi för Sjöfartsverkets lotsningsverksamhet.

Stockholms Hamnars Yttrande

Bolaget konstaterar inledningsvis att Sjöfartsverkets verksamhet länge varit underfinansierad på nationell nivå, vilket har skapat en allvarlig situation. Det är olyckligt att sjöfartssektorn, inklusive hamnar, drabbas av detta genom återkommande avgiftshöjningar. Den föreslagna höjningen av lotsavgiften kommer dessutom mindre än ett halvår efter den senaste och riskerar att få allvarliga negativa effekter på näringslivet. Bolaget anser att dessa aspekter inte behandlas tillräckligt i konsekvensutredningen.

Sjöfarten och besöksnäringen lider fortfarande av sviterna efter pandemin samt det pågående kriget i Ukraina, i kombination med den ekonomiska lågkonjunkturen. Detta har resulterat i minskade godsvolymer och fortsatt återhämtning inom passagerarsektorn. Att i detta läge höja lotsavgiften med 10 % skapar ytterligare ekonomiska påfrestningar på sjöfartsnäringen och hämmar dess återhämtning och utveckling.

Statskontoret har i en utredning på uppdrag av regeringen belyst utmaningarna i Sjöfartsverkets finansieringsmodell och rekommenderar att staten tydliggör ansvars- och finansieringsfördelningen för sjöfarten. Bolaget instämmer i denna rekommendation och har sedan tidigare lyft behovet av ett permanent större finansiellt tillskott till Sjöfartsverket på årsbasis. Det skulle vara mycket välkommet för att uppnå en mer konkurrenskraftig sjöfart gentemot övriga transportslag. Detta är något Bolaget även tidigare lyft fram i remissvar om förändrade föreskrifter/avgifter.

Bolaget anser att Sjöfartsverkets ständiga avgiftshöjningar är ohållbara och riskerar att minska sjöfartens konkurrenskraft, särskilt i ett läge där sjöfarten redan kämpar med höga kostnader och minskad lönsamhet.

Negativ inverkan på konkurrenskraften

En höjning av lotsavgifterna riskerar att försämra sjöfartens konkurrenskraft gentemot andra transportslag, vilket går emot EU:s mål om att öka andelen sjötransporter för att minska belastningen på vägtrafiken och minska koldioxidutsläppen. Som Bolaget i tidigare yttrande påpekat, riskerar den tidigare höjningen av startavgiften på lotsavgiften med 25% att få särskilt negativa konsekvenser för hamnar med kort insegling, medan effekten för hamnar med längre insegling inte drabbades lika hårt. I och med den i denna remiss föreslagna höjningen med 10% drabbas de långa lotsningarna återigen. De ökade avgifterna riskerar att leda till färre anlop och minskad närsjöfart.

Kryssningssegmentet påverkas särskilt hårt då en avgiftshöjning nu genomförs utan att ha varit medräknad i rederiernas budgetar inför denna kryssningssäsong. Kryssningsbranschen har precis börjat återhämta sig och osäkerheten ökar när avgifter höjs under

pågående säsong. För kryssningssegmentet är Stockholm en viktig destination och har en lång insegling. Bolaget önskar att framtida avgiftshöjningar istället aviseras på hösten inför kommande år. Detta för att ge rederier och hamnar en möjlighet till framförhållning. Det är en rimligt förutsättning att marknadsaktörer ska kunna ha förutsägbara kostnader med god framförhållning så de kan hantera detta i biljettpriser.

Sjöfartens roll i nationell beredskap och säkerhet på Östersjön

Med anledning av omvärldsläget är vikten av att säkra fartygstrafiken på Östersjön sannolikt av större betydelse än någonsin tidigare. På EU-nivå lyfts Östersjöns ökande betydelse som ett inlandsvatten i EU och där har Bolagets hamnar viktiga roller att spela. Bolagets bedömning är därmed att Sjöfartsverkets förslag till avgiftshöjning allvarligt försvårar för sjöfartens konkurrenskraft och att till fullo uppfylla dess viktiga roll som transportörer av gods och människor över Östersjön. I tider där det dessutom är av största vikt att stärka en nationell resiliens och försörjningsberedskap är tvärtom avgiftssänkningar, snarare än ökade kostnader, av största vikt. Att Sjöfartsverket samtidigt meddelar att två av fem helikopterbaser stängs, en isbrytare tas ur drift och två arbetsfartyg säljs är allvarligt ur beredskapssynpunkt.

Trösklarna att flytta gods från väg till sjö ökar totalt sett

Bolaget vill även, likt i tidigare remissyttranden, betona att en satsning på en överflytt från land till sjö är av högsta prioritet för att uppnå högt uppsatta miljömål både nationellt och inom EU. Överflytt av gods från väg till sjö är en fråga för hela transportsektorn och dessutom en övergripande komplex samhällsfråga. Större godsmängder behöver överföras från vägtransporter till transporter till sjöss. Att transportera gods sjövägen bidrar till mer energieffektiva och miljövänliga transporter och avlastar samtidigt vägnätet. Det viktigaste är att godset tar rätt väg och leder till transporteffektivitet, men sjöfartens relativa konkurrenskraft behöver stärkas inom det här området, främst inom inrikes transporter och transporter på inre vattenvägar. Den nu föreslagna avgiftshöjningen försvårar överflytten av gods från väg till sjö. Högre lotsavgift riskerar att höja trösklarna för rederier och transportörer att välja sjötransporter, vilket i längden kan leda till att mer gods återgår till vägtrafiken. Detta går helt emot de miljömål och de transporteffektivitetsmål som Sverige och EU strävar efter.

Övrigt

Bolaget anser att sjöfarten på allvar ska införlivas i nationell plan så att de nationella medel som avsätts för Sveriges infrastruktur också kommer sjöfarten till gagn. Bolaget anser att det finns goda förutsättningar för detta då regeringsdirektivet till inriktnings-

planeringen ingav hopp om en mer samordnad planering av transportsystemet, där även luftfart och sjöfart inkluderas.

Givet den situation sjöfarten, näringslivet och besöksnäringen i nuläget befinner sig i anser Bolaget att Sjöfartsverkets föreslagna avgiftshöjning inte bör genomföras.

Bolaget fortsätter att vidhålla tidigare generella synpunkter avseende Sjöfartsverkets återkommande avgiftshöjningar och önskar därför erinra om synpunkter som framförts i tidigare remissvar till Sjöfartsverket under de senaste åren.

Detta ärende har inte behandlats av Stockholms Hamnars styrelse.

För Stockholms Hamn AB

Magdalena Bosson
Vd